

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 13.10.2011
KOM(2011) 637 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Zvýšení dopadu rozvojové politiky EU: Agenda pro změnu

{SEK(2011) 1172 v konečném znění}

{SEK(2011) 1173 v konečném znění}

OBSAH

1.	Snižování chudoby v rychle se měnícím světě	3
2.	Lidská práva, demokracie a další základní aspekty řádné správy.....	5
3.	Udržitelný růst podporující začlenění a lidský rozvoj	7
3.1.	Sociální ochrana, zdravotnictví, vzdělávání a pracovní místa	8
3.2.	Podnikatelské prostředí, regionální integrace a světové trhy.....	8
3.3.	Udržitelné zemědělství a energetika	9
4.	Diferenciovaná rozvojová partnerství	9
5.	Koordinovaná akce EU	11
6.	Lepší soudržnost politik EU.....	12
7.	Vyjádření podpory Agendě pro změnu	12

1. SNIŽOVÁNÍ CHUDOBY V RYCHLE SE MĚNÍCÍM SVĚTĚ

EU stojí na zásadní křižovatce: čelí novým globálním problémům, cíl pro dosažení rozvojových cílů tisíciletí v roce 2015 se blíží a přípravy dalšího víceletého finančního rámce jsou v plném proudu, proto si musí zvolit správnou kombinaci politik, nástrojů a zdrojů, jež jí umožní v kontextu udržitelného rozvoje efektivně a účinně bojovat s chudobou. Komise navrhuje Agendu pro změnu, která v tomto boji posílí solidaritu Evropy s obyvatelstvem rozvojových zemí.

Jak se uvádí v Lisabonské smlouvě, podpora úsilí rozvojových zemí o odstranění chudoby je hlavním cílem rozvojové politiky a prioritou vnější akce EU při prosazování zájmů EU o vytvoření stabilního a prosperujícího světa. Rozvojová politika pomáhá i při řešení dalších globálních problémů a přispívá ke strategii EU nazvané Evropa 2020.

EU se již značně přičinila o snížování chudoby a zejména o podporu plnění rozvojových cílů tisíciletí. V mnoha oblastech světa přesto stále panuje bída. Kvůli řadě **globálních otřesů** je řada rozvojových zemí zranitelná. Jak se světová populace dále zvětšuje, je potřeba aktivněji řešit globální záležitosti, jako je předcházení konfliktům, bezpečnost, ochrana životního prostředí, změna klimatu, a zajištění globálních veřejných statků, k nimž patří zabezpečení potravin, přístup k vodě a hygienickým zařízením, bezpečnost dodávek energie a migrace.

Jak mezitím ukázaly události vedené lidem ze severní Afriky a Středního východu, stabilní pokrok při plnění rozvojových cílů tisíciletí je sice zásadní, ale není dostačující. To vede ke dvěma závěrům: za prvé, že **cíle rozvoje, demokracie, dodržování lidských práv, řádné správy věcí veřejných a bezpečnosti jsou vzájemně propojeny**; za druhé, že **nabízet mladým lidem budoucnost je pro společnost životně důležité.**

Rozvojová politika EU musí přihlížet k rostoucím rozdílům mezi rozvojovými zeměmi. Nedávno se **několik partnerských zemí stalo samostatnými dárci pomoci, ale ostatní se potýkají s rostoucí nestabilitou.** EU musí nyní prozkoumat nové způsoby, jak s nimi spolupracovat a jak prosazovat mezinárodní program rozvoje, který bude více podporovat začlenění.

Existuje také prostor k tomu, aby EU vedla bližší spolupráci se **soukromým sektorem, nadacemi, s občanskou společností a místními a regionálními orgány**, jelikož jejich role v rozvoji roste.

Na úrovni EU **zakotvila Lisabonská smlouva rozvojovou politiku pevně do rámce vnější akce EU.** Vytvoření funkce vysokého představitele / místopředsedy Komise, jemuž je nápomocna Evropská služba pro vnější činnost, poskytuje nové příležitosti pro účinnější rozvojovou spolupráci a provázanější tvorbu politik.

EU není prostě jen 28. evropským dárcem pomoci. Komise uskutečňuje 20 % společné pomoci EU a působí navíc také jako koordinátor, organizátor a tvůrce politik. EU je hospodářským a obchodním partnerem, jehož politický dialog, bezpečnostní politika a řada dalších politik – od obchodu, zemědělství a rybolovu až po životní prostředí, klima, energetiku a migraci – mají na rozvojové země významný vliv. EU musí **tuto mnohostrannou roli přetvořit v kombinaci politik, která je pro každou jednotlivou partnerskou zemi jiná a**

je pro ni přizpůsobená. K zajištění plné účinnosti musí EU a členské státy hovořit a jednat jednotně v zájmu dosažení lepších výsledků a zlepšení viditelnosti EU.

Vzhledem k tomu, že hospodářství a rozpočty procházejí složitým obdobím, je ještě důležitější **zajistit, aby byla pomoc vynaložena účinně, přinášela co nejlepší výsledky a byla využívána tak, aby mobilizovala další prostředky pro financování rozvoje.**

S vědomím těchto nových souvislostí zahájila Komise v roce 2010 veřejnou konzultaci o rozvojové politice EU¹. Tato konzultace potvrdila význam stávajícího rámce politik a současně shodu v tom, že je nutné zvýšit jejich dopad.

Po změnách se volá v řadě oblastí: EU musí zejména zaměřit svou nabídku pomoci na partnerské země, v nichž může mít největší dopad, a měla by se v rozvojové spolupráci soustředit na podporu:

- **lidských práv, demokracie a dalších základních aspektů řádné správy věcí veřejných;**
- **udržitelného růstu podporujícího začlenění a lidský rozvoj.**

K zajištění co největší nákladové efektivity by se dále měla zaměřit na:

- **diferenciovaná rozvojová partnerství;**
- **koordinovanou akci EU;**
- **lepší soudržnost mezi politikami EU.**

Komise navrhuje Agendu pro změnu, jejímž důsledkem bude:

- větší podíl programů spolupráce mezi zeměmi a regiony EU věnovaných prioritám politik uvedeným níže v oddílech 2 a 3;
- zaměření činností EU nejvýše na tři odvětví v každé zemi;
- větší objem a podíl pomoci EU nejpotřebnějším zemím a oblastem kde může mít EU reálný dopad, včetně nestabilních států;
- větší důraz na vývoj v oblasti lidských práv, demokracie a řádné správy věcí veřejných při určování kombinace nástrojů a modalit pomoci na úrovni jednotlivých zemí;
- trvalá podpora sociálního začleňování a lidského rozvoje (nejméně 20 % pomoci EU);
- větší důraz na investování do motorů udržitelného hospodářského růstu podporujícího začlenění, jež se stane základem úsilí o snižování chudoby;
- vyšší podíl pomoci EU v inovačních finančních nástrojích, mimo jiné v rámci nástrojů pro kombinování grantů a půjček;
- zaměření na pomoc při snižování ohrožení rozvojových zemí globálními otřesy, jako je změna klimatu, znehodnocení ekosystému a zdrojů či kolísání a zvyšování cen energií a zemědělských produktů, prostřednictvím soustředění investic na udržitelné zemědělství a energetiku;

¹ KOM(2010) 629, http://ec.europa.eu/europeaid/how/public-consultations/5241_en.htm

- řešení problémů v oblasti bezpečnosti, nestability a přechodných situací;
- strategie společné reakce EU a členských států založené na vlastních rozvojových strategiích partnerů a zahrnující dělbu práce podle odvětví;
- společný rámec EU pro podávání zpráv o výsledcích;
- větší soudržnost politik v zájmu rozvoje, mj. prostřednictvím nových tematických programů, jež budují součinnost mezi globálními zájmy a odstraňováním chudoby.

Navržená **Agenda pro změnu** si neklade za cíl přepisovat základní zásady politik. **Nedojde k oslabení zastřešujícího cíle EU, jímž je vymýcení chudoby v kontextu udržitelného rozvoje**, jak stanoví Evropský konsensus o rozvoji². Závazky EU, pokud jde o financování rozvoje, plnění rozvojových cílů tisíciletí a účinnost rozvojové pomoci, zůstávají neměnné, stejně jako její ambice v úloze politického vůdce a hlavního dáorce pomoci.

Rámec rozvojové spolupráce EU budou nadále tvořit rozvojové strategie partnerských zemí v souladu se zásadami **odpovědnosti a partnerství**. EU usiluje o **větší vzájemnou angažovanost** s partnerskými zeměmi, včetně vzájemné odpovědnosti za výsledky. **Dialog na úrovni jednotlivých zemí v rámci koordinovaného rámce dárců** by měl určit, kde přesně a jak EU zasáhne. Dále bude v rámci tohoto mnohostranného systému zvýšena účinnost spolupráce.

2. LIDSKÁ PRÁVA, DEMOKRACIE A DALŠÍ ZÁKLADNÍ ASPEKTY ŘÁDNÉ SPRÁVY

Pro udržitelný růst podporující začlenění je zásadní řádná správa ve smyslu politickém, hospodářském, sociálním a environmentálním. Podpora, kterou EU poskytuje řádné správě, by měla mít ve všech partnerstvích významnější postavení, zejména pokud jde o pobídky k reformám orientovaným na výsledky a o zaměření na závazky partnerů v oblasti **lidských práv, demokracie a právního státu** a plnění požadavků a potřeb obyvatel.

Protože dlouhodobý pokrok musí být veden zevnitř, bude sledován přístup zaměřený na politický dialog a na rozhovory o politikách se všemi zúčastněnými stranami. **Kombinace podpůrných opatření a objem pomoci budou záviset na situaci země včetně její schopnosti provádět reformy.**

Podpora správy věcí veřejných může mít podobu činností v rámci programů nebo projektů ve prospěch aktérů a procesů na místní, celostátní a odvětvové úrovni. **Obecná rozpočtová podpora EU by měla záviset na situaci ve správě věcí veřejných a na politickém dialogu s partnerskou zemí v koordinaci s členskými státy**³.

Pokud by některá země neplnila své závazky v oblasti lidských práv a demokracie, EU by měla posílit spolupráci s **nestátními subjekty a místními orgány** a využívat takové formy pomoci, které poskytují chudým potřebnou podporu. Současně by EU měla vést dialog s vládami a nestátními subjekty. V některých případech bude opodstatněné **zpřísnění podmínek**.

Zaměření na výsledky a na vzájemnou odpovědnost neznamená, že EU bude zanedbávat **nestabilní situace**, kdy jsou dopady pomalejší nebo se obtížněji měří. EU by se měla snažit

---

² 2006/C 46/01.

³ KOM(2011) 638.

pomáhat zemím, které jsou v nestabilní situaci, při zřizování fungujících a odpovědných institucí, které poskytují základní služby a podporují snižování chudoby. Rozhodnutí o udělení rozpočtové podpory těmto zemím se bude přijímat případ od případu po zvážení přínosů, nákladů a rizik.

Kroky EU by se měly zaměřit na:

- **Demokracii, lidská práva a právní stát.** EU by měla pokračovat v podpoře demokratizace, svobodných a spravedlivých voleb, fungování institucí, svobody sdělovacích prostředků a přístupu k internetu, ochrany menšin, právního státu a soudních systémů v partnerských zemích.
- Do všech rozvojových politik a programů EU bude prostřednictvím akčního plánu pro rovnost žen a mužů z roku 2010 zahrnuta **rovnost mezi ženami a muži a posílení úlohy žen** jako aktérů rozvoje a budování míru⁴.
- **Správu veřejného sektoru** pro lepší poskytování služeb. EU by měla podpořit národní programy, jejichž cílem je zlepšit tvorbu politik, řízení veřejných financí – mj. zřízení a posílení subjektů, které provádějí audity a kontroly a vedou boj proti podvodům, a opatření v tomto směru – a institucionální rozvoj včetně řízení lidských zdrojů. Zásadní jsou domácí reformní politiky, které přispívají ke snižování chudoby.
- **Daňovou politiku a správu.** EU bude v souladu se zásadami EU pro řádnou správu v daňové oblasti nadále ve svých programech pro jednotlivé země podporovat spravedlivé a transparentní vnitrostátní daňové systémy v zájmu zvýšení finanční transparentnosti, vedle mezinárodních iniciativ a podávání zpráv o jednotlivých zemích.
- **Korupci.** EU by měla partnerským zemím pomoci v boji s korupcí prostřednictvím programů pro řádnou správu ve prospěch prosazování, osvěty a podávání zpráv a zvyšování kapacity orgánů kontroly a dohledu a soudních orgánů.
- **Občanskou společnost a místní orgány.** Na základě „strukturovaného dialogu“⁵ by EU měla prostřednictvím pravidelných rozhovorů a využívání osvědčených postupů posílit vztahy s organizacemi občanské společnosti, sociálními partnery a místními orgány. Měla by podporovat vznik organizované **místní občanské společnosti**, schopné plnit úlohu strážce a partnera dialogu s vládami jednotlivých zemí. EU by měla zvážit způsoby, jak **mobilizovat znalosti místních orgánů**, např. prostřednictvím sítí excelence nebo partnerství mezi obcemi.
- **Přírodní zdroje.** EU by měla více podporovat monitorovací postupy a orgány dohledu a pokračovat v podpoře reforem správy věcí veřejných, které přispívají k udržitelnému a transparentnímu hospodaření s přírodními zdroji (včetně nerostných surovin a mořských zdrojů) a ekosystémovými službami, přičemž by měla zvláště přihlížet k tomu, že jsou na nich závislí chudí obyvatelé, zvláště drobní zemědělci.

---

⁴ SEK(2010) 265 v konečném znění.

⁵ http://ec.europa.eu/europeaid/who/partners/civil-society/structured-dialogue_en.htm

- **Vztah mezi bezpečností a rozvojem.** EU by měla zajistit, aby se její cíle v oblasti rozvojové politiky, budování míru, předcházení konfliktům a mezinárodní bezpečnosti (včetně počítačové bezpečnosti) vzájemně posilovaly. Měla by dokončit a provést akční plán o bezpečnosti, nestabilitě a rozvoji⁶, jak je požadováno.

3. UDRŽITELNÝ RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ A LIDSKÝ ROZVOJ

Udržitelný růst podporující začlenění je klíčový pro dlouhodobé snižování chudoby, přičemž *způsoby* růstu jsou stejně důležité jako jeho *rychlost*. Proto by EU měla podněcovat k růstu podporujícímu větší začlenění, který se vyznačuje **schopností lidí účastnit se vytváření bohatství a pracovních míst a mít z nich užitek**. Zásadní je prosazování důstojné práce, jež zahrnuje vytváření pracovních míst, garantování práv při práci, sociální zabezpečení a sociální dialog.

Rozvoj může být udržitelný jen tehdy, pokud **nepoškozuje životní prostředí, biologickou rozmanitost a přírodní zdroje a nezhoršuje zranitelnost či ohrožení přírodními pohromami**. Rozvojová politika EU by měla podporovat „zelenou ekonomiku“, jež může vytvářet růst a pracovní místa a pomáhat při snižování chudoby prostřednictvím správného zhodnocení přírodního kapitálu a investování do něj⁷, a to mimo jiné pomocí podpory tržních příležitostí pro čistší technologie, energetické účinnosti a účinnosti zdrojů, rozvoje nízkouhlíkového hospodářství, a současně podněcování inovací, využívání IKT a omezování neudržitelného čerpání přírodních zdrojů. Měla by rovněž přispívat ke zlepšování odolnosti ekonomik rozvojových zemí vůči následkům změny klimatu.

Veřejní aktéři by měli rozvíjet partnerství se soukromými společnostmi, s místními komunitami a občanskou společností. **Sociální odpovědnost podniků** na mezinárodní a vnitrostátní úrovni může odvrátit vznik „závodu o nejhorší podmínky“ v oblasti lidských práv a mezinárodních sociálních a environmentálních standardů a podporovat zodpovědné chování podniků v souladu s mezinárodně uznávanými nástroji.

EU by se měla při podpoře udržitelného růstu podporujícího začlenění zaměřit:

- na odvětví, jež představují základy růstu a pomáhají zajistit, aby podporoval začlenění, tedy na **sociální ochranu, zdravotnictví a vzdělávání**;
- na vektory umožňující udržitelný růst podporující začlenění, tedy na **silnější podnikatelské prostředí a hlubší regionální integraci**;
- na odvětví, jež mají významný zesilující vliv na hospodářství rozvojových zemí a jež přispívají k ochraně životního prostředí a k předcházení a přizpůsobování změně klimatu, tedy na **udržitelné zemědělství a energetiku**.

⁶ Závěry Rady 14919/07 a 15118/07.

⁷ KOM(2011) 363 v konečném znění.

3.1. Sociální ochrana, zdravotnictví, vzdělávání a pracovní místa

EU by měla zaujmout **komplexnější přístup k lidskému rozvoji**, což zahrnuje podporu zdravého a vzdělaného obyvatelstva, poskytování znalostí odpovídajících potřebám trhu práce, zlepšení sociální ochrany a omezování nerovných příležitostí.

EU by měla podporovat odvětvové reformy, které zlepšují přístup ke kvalitním službám ve zdravotnictví a vzdělávání a posilují místní schopnost reagovat na globální problémy. EU by měla využít repertoár svých nástrojů pomoci, zejména „**smlouvy na provedení odvětvových reforem**“ a intenzivnější dialog o politikách.

EU by měla přijmout opatření, jež povedou k rozvoji a posílení systémů zdravotní péče, omezení nerovnosti v přístupu ke zdravotnickým službám, prosazování soudržnosti politik a zvýšení ochrany proti globálním zdravotním hrozbám s cílem **zlepšit výsledky, pokud jde o zdraví** všech obyvatel.

EU by měla zvýšit podporu **kvalitního vzdělávání**, tak aby mladí lidé mohli získat znalosti a dovednosti nutné k tomu, aby se stali aktivními členy rozvíjející se společnosti. Pomocí budování kapacit a výměny znalostí by EU měla podporovat odborné vzdělávání pro zvýšení **zaměstnatelnosti**, jakož i schopnost vést výzkumy a využívat jejich výsledky.

EU by měla podporovat **agendu důstojné práce, systémy a stupně sociální ochrany** a prosazovat politiky usnadňující **regionální mobilitu pracovních sil**. EU bude podporovat cílené úsilí o plné využití vzájemných vztahů mezi migrací, mobilitou a zaměstnaností.

3.2. Podnikatelské prostředí, regionální integrace a světové trhy

K hospodářskému růstu je třeba mít podnikatelsky příznivé prostředí. EU by měla podporovat rozvoj **konkurenceschopných místních soukromých sektorů**, mj. pomocí budování místní institucionální a podnikatelské kapacity, podpory malých a středních podniků a družstev, podpory reforem právního a regulačního rámce a jejich prosazování (včetně využívání elektronických komunikačních prostředků jako nástroje napomáhajícího růstu ve všech odvětvích), zjednodušení přístupu ke službám pro podnikání a k finančním službám a podpory zemědělské, průmyslové a inovační politiky. Rozvojové země – zejména ty nejchudší – tak budou schopny využít možností, jež nabízejí **globálně integrované trhy**. Toto úsilí musí být doprovázeno lepší a více zacílenou pomocí pro obchod a usnadněním obchodu.

Stejně tak je pro dosažení úspěchu v rozvojových zemích je zásadní přilákat a udržet si významné **soukromé domácí a zahraniční investice a zlepšovat infrastrukturu**. EU by měla vyvinout **nové způsoby spolupráce se soukromým sektorem**, především pokud jde o mobilizaci aktivit soukromého sektoru a zdrojů pro zajištění veřejných statků. Měla by prozkoumat mechanismy počátečního grantového financování a sdílení rizika, tak aby podněcovaly vznik partnerství veřejného a soukromého sektoru a soukromé investice. EU by měla investovat do infrastruktury jen tam, kde toho soukromý sektor za komerčních podmínek není schopen.

EU bude nadále rozvíjet mechanismy slučování zdrojů, jež navýší finanční zdroje pro rozvoj, přičemž bude stavět na úspěšných zkušenostech s evropským investičním nástroji či světeckým fondem EU a Afriky pro infrastrukturu. Ve vybraných odvětvích a zemích by měl být **vyšší procentní podíl prostředků EU na rozvoj poskytován prostřednictvím stávajících nebo nových finančních nástrojů, jako jsou mechanismy slučující granty a**

půjčky či jiné mechanismy sdílení rizika, tak aby byly mobilizovány další prostředky, a tím zvýšil se dopad. Tento proces by měl být podpořen platformou EU pro spolupráci a rozvoj sestávající z Komise, členských států a evropských finančních institucí.

Regionální rozvoj a integrace mohou povzbudit obchod a investice a podpořit mír a stabilitu. Prostřednictvím politik svých partnerů by EU měla podpořit úsilí o regionální a kontinentální integraci (včetně iniciativ „jih-jih“) v oblastech, jako jsou trhy, infrastruktura a přeshraniční spolupráce v záležitostech týkajících se vody, energií a bezpečnosti. Jako součást komplexních a stále se rozšiřujících činností v rámci **pomoci pro obchod a dohod o hospodářském partnerství** bude podpořeno odstraňování nedostatků v konkurenceschopnosti a **dalších dohod o volném obchodu** s rozvojových zeměmi.

3.3. Udržitelné zemědělství a energetika

EU by měla využít svou podporu v oblasti zemědělství a energetiky, aby pomohla chránit rozvojové země před otřesy (jako je nedostatek zdrojů a dodávek či kolísání cen), a tím pomohla vytvořit základy udržitelného růstu. Měla by řešit nerovnost – zejména pomoci zajistit, aby chudí měli lepší přístup k půdě, potravinám, vodě a energiím, aniž by přitom bylo poškozováno životní prostředí.

Pokud jde o **zemědělství**, EU by měla podporovat udržitelné postupy včetně zajištění ekosystémových služeb, přičemž by měla upřednostňovat lokálně vyvinuté postupy a zaměřovat se na drobné zemědělce a venkovská hospodářství, vytváření seskupení producentů, dodavatelského a marketingového řetězce, jakož i na státní úsilí o usnadnění odpovědného soukromého investování. EU bude nadále pracovat na zlepšování v oblasti nutričních norem, řízení zajišťování potravin a omezování kolísání cen potravin na mezinárodní úrovni.

V oblasti **energetiky** by měla EU nabízet technologie a odborné znalosti i financování rozvoje a měla by se zaměřit na tři hlavní záležitosti: kolísání cen a bezpečnost dodávek energie, změnu klimatu včetně přístupu k nízkouhlíkovým technologiím a přístup k bezpečným, cenově dostupným službám čisté a udržitelné energetiky⁸.

V obou odvětvích by EU měla pomáhat rozvoji kapacity a přenosu technologií, včetně strategií přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování jejich dopadů.

EU vyhledává dlouhodobá partnerství s rozvojovými zeměmi založená na vzájemné odpovědnosti.

4. DIFERENCIOVANÁ ROZVOJOVÁ PARTNERSTVÍ

EU se musí snažit **směřovat své zdroje tam, kde mohou nejvíce přispět ke snižování chudoby a kde mohou mít největší dopad.**

Grantová pomoc by neměla tvořit součást geografické spolupráce s rozvinutějšími rozvojovými zeměmi, které již jsou na cestě udržitelného růstu a/nebo jsou schopny vytvářet

---

⁸ S přihlédnutím k existujícím iniciativám, jako je skupina OSN na vysoké úrovni „udržitelná energie pro všechny“.

dostatek vlastních zdrojů. Řada jiných zemí naopak zůstává při poskytování základních služeb svému obyvatelstvu značně závislá na vnější pomoci. Mezi oběma krajnostmi existuje řada situací, jež vyžadují různé kombinace politik a režimy spolupráce. Pro zajištění maximálního dopadu a nákladové efektivity je proto klíčový **diferenciováný přístup EU k přidělování pomoci a k partnerstvím**.

EU by měla nadále uznávat význam podpory rozvoje ve svém **sousedství**⁹ a v **subsaharské Africe**¹⁰. Ve všech regionech by měla přidělovat více prostředků než dříve těm zemím, které je nejvíce potřebují, včetně nestabilních států.

Konkrétně by rozvojová pomoc EU měla být přidělována podle:

- **potřeb země:** hodnocení pomocí několika ukazatelů, s přihlédnutím mj. k tendenci hospodářského, společenského/lidského rozvoje a k cestě růstu, jakož i k ukazatelům zranitelnosti a nestability;
- **kapacity:** hodnocení podle schopnosti země vytvářet dostatečné finanční zdroje – zejména vnitrostátní zdroje – a jejího přístupu k dalším zdrojům financování, jako jsou mezinárodní trhy, soukromé investice nebo přírodní zdroje. Rovněž by měla být zohledněna absorpční kapacita;
- **závazků a výsledků země:** pozitivně hodnoceny by měly být investice země do vzdělávání, zdravotnictví a sociální ochrany, její pokrok v oblasti životního prostředí, demokracie a řádné správy, stejně jako stabilita její hospodářské a fiskální politiky, včetně finančního řízení;
- **potenciálního vlivu EU:** hodnocení pomocí dvou průřezových cílů:
  - (1) zvýšit rozsah, v jakém by spolupráce EU mohla **podpořit a prosazovat politické reformy a reformy hospodářské, sociální a environmentální politiky** v partnerských zemích;
  - (2) zvýšit **multiplikační účinek**, který by mohla mít pomoc EU na ostatní zdroje financování rozvoje, zejména na soukromé investice.

Prostřednictvím **komplexního politického dialogu a rozhovorů o politikách** se všemi partnerskými zeměmi by EU měla určit nejvhodnější formy spolupráce, vedoucí k informovaným a objektivním rozhodnutím o nejúčinnější kombinaci politik, o objemech a opatřeních pomoci a o využití nových i stávajících nástrojů, a vycházet přitom z vlastních zkušeností se zvládáním přechodných situací.

To by mohlo vést ke snížení či neposkytnutí grantové rozvojové pomoci některým zemím a zavedení **jiného rozvojového vztahu** založeného na půjčkách, technické spolupráci nebo podpoře trojstranné spolupráce.

Měly by být stanoveny zvláštní podoby podpory v nestabilních situacích, jež umožní dosáhnout obnovy a zvýšit odolnost, zejména prostřednictvím úzké koordinace s

---

⁹ KOM(2011) 303.

¹⁰ Mj. prostřednictvím společné strategie Afrika-EU.

mezinárodním společenstvím a řádného propojení s humanitárními aktivitami. Cílem by mělo být maximalizovat vlastní odpovědnost na státní i místní úrovni, tak aby byla v krátkodobém horizontu zajištěna stabilita a pokryty základní potřeby, a současně posílit správu věcí veřejných, kapacitu a hospodářský růst, přičemž ústředním prvkem zůstává budování státu.

Tento postup rozhodování pro každou jednotlivou zemi dodá EU **pružnost** při reakcích na neočekávané události, jako jsou přírodní nebo člověkem způsobené pohromy.

5. KOORDINOVANÁ AKCE EU

Navzdory nedávnému značnému úsilí o koordinaci a harmonizaci dárcovských činností **přetrvává značná míra roztržiténosti a rozdrobenosti pomoci, ba dokonce roste**. EU se musí chopit aktivnější vůdčí úlohy, jak ji k tomu zmocňuje Lisabonská smlouva, a předložit návrhy na zefektivnění evropské pomoci.

Společné plánování pomoci EU a členských států by snížilo roztržiténost a zvýšilo dopad pomoci úměrně k úrovni závazků. Cílem je dosáhnout jednoduššího a rychlejšího procesu plánování programů, jež by se z velké části provádělo v terénu.

Pokud partnerská země vyvinula vlastní strategii, EU by ji měla podpořit tím, že pokud možno spolu s členskými státy vytvoří **společné víceleté programové dokumenty**. Pokud partnerská země strategii nevytvořila, EU se bude snažit vyvinout společnou strategii s členskými státy.

Tento proces by vedl k vytvoření **jediného společného programového dokumentu**, který by měl stanovit **dělbou práce podle odvětví** a finanční přiděly pro každé odvětví a dárce. EU a členské státy by měly tento dokument zohlednit při přípravě svých dvojstranných prováděcích plánů. Dárcům mimo EU, kteří se angažují v dané zemi, by měla být umožněna účast.

Ke zvýšení vlastní odpovědnosti země by mělo být **společné plánování** pokud možno **synchronizováno se strategickými cykly partnerských zemí**.

Pokud jde o operační hledisko, EU a členské státy by měly využít modalit pomoci, jež napomáhají **společným krokům, jako je rozpočtová podpora (v rámci „jednotné smlouvy EU“), svěřenecké fondy EU a delegovaná spolupráce**.

V rámci dělby práce mezi zeměmi vyzývá Komise všechny členské státy, aby v souladu s Kodexem chování EU pro dělbu práce¹¹ zajistily větší transparentnost při zahajování a ukončování pomoci. Nezbytný je **koordinovaný přístup**, včetně **mechanismu koordinace dělby práce mezi zeměmi**.

EU by měla vytvořit **společný rámec pro měření a sdělování výsledků** rozvojové politiky, týkající se i růstu podporujícího začlenění. V souladu s Operačním rámcem pro účinnost pomoci¹² bude EU pracovat s partnerskými zeměmi a s dalšími dárce na vytvoření komplexních přístupů k **vnitrostátní a vzájemné odpovědnosti a transparentnosti**, mj. pomocí budování kapacit v oblasti statistiky.

---

¹¹ 9558/07.

¹² 18239/10.

Transparentnost je základním kamenem efektivní a odpovědné pomoci. Komise přijala standardy Mezinárodní iniciativy na podporu transparentnosti rozvojové pomoci a patří již dnes k nejvíce transparentním dárčům. V úsilí v tomto smyslu by měla spolu s členskými státy pokračovat.

6. LEPŠÍ SOUDRŽNOST POLITIK EU

EU stojí v popředí programu **soudržnosti politik v zájmu rozvoje** a nadále bude hodnotit dopad svých politik na cíle v oblasti rozvoje. Posílí dialog o tomto programu s jednotlivými zeměmi a bude jej nadále prosazovat na globálních fórech, tak aby pomohla utvářet prostředí podporující nejchudší země v jejich úsilí.

V budoucím víceletém finančním rámci by měl být tento program posílen. Tematické programy mají představovat nástroje k řešení globálních záležitostí, jejichž prostřednictvím se politiky EU promítnou do rozvojové spolupráce a jež současně pomohou při odstraňování chudoby.

EU musí posílit svůj **koordinovaný přístup k bezpečnosti a chudobě** a v případě potřeby upravit jeho právní základ a postupy. Iniciativy EU v oblasti rozvojové, zahraniční a bezpečnostní politiky by měly být propojeny v zájmu soudržnějšího přístupu k míru, budování státu, snižování chudoby a základním příčinám konfliktů. EU si klade za cíl zajistit hladký **přechod od humanitární pomoci a krizové reakce k dlouhodobé rozvojové spolupráci**.

Pokud jde o **vztah mezi bezpečností a rozvojem**, EU by měla pomoci rozvojovým zemím posílit jejich politiky, kapacity a činnosti v oblasti migrace a mobility, tak aby byl maximalizován dopad zvýšené regionální a globální mobility obyvatel na rozvoj.

7. VYJÁDŘENÍ PODPORY AGENDĚ PRO ZMĚNU

Komise vyzývá Radu, aby vyjádřila podporu navržené Agendě pro změnu, jejímž cílem je:

- pro nadcházející desetiletí poskytnout EU **rozvojovou politiku a praxi s velkým dopadem** a dát jí vedoucí úlohu při tvorbě komplexního mezinárodního programu rozvoje do roku 2015 a na další roky;
- podpořit nezbytné změny v partnerských zemích, jež umožní dosáhnout **rychlejšího pokroku při snižování chudoby a v plnění rozvojových cílů tisíciletí**.

Útvary Komise a Evropská služba pro vnější činnost zajistí, aby byly hlavní zásady stanovené v tomto sdělení postupně zohledňovány v průběhu zbylé části současného programového cyklu a v budoucích programových dokumentech, jakož i v návrzích týkajících se struktury, právní úpravy a plánování budoucích finančních nástrojů vnější akce.

Členské státy se vyzývají, aby Agendu prováděly.